

socialmedicinsk tidskrift

sextioförsta årgången häfte nr 1 1984

Sturegatan 4, Sundbyberg. Tfn 08/98 40 44
Postadress: 172 83 Sundbyberg
Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Ann Appelgren, red. sekr.,
Elisabeth Natt och Dag, expedition

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping
Arne Borg, socialdirektör, Stockholm
Lars-Olov Bygren, professor i socialmedicin, Umeå
Axel Gisslén, kommunalråd, Örebro
Gunnar Grimby, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Gunnar Häggberg, socialchef, Falun
Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Sven-Olof Isacson, professor i socialmedicin, Lund
Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg
Ivan Magnusson, socialdirektör, Uppsala
Bengt Scherstén, professor i allmänmedicin, Lund
Leif Svanström, professor i socialmedicin, Stockholm
Gösta Tibblin, professor i allmänmedicin, Uppsala
Ulf Wester, socialchef, Sollentuna
Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Kvinnomisshandel

Torsdagen den 3 mars 1983 förhandsvisades på Studieförbundet Vuxenskolan i Stockholm video-filmen *Slagen – ett rättegångsspel om kvinnomisshandel*. Visningen bevistades av bla justitieministern och riksåklagaren samt ett 20-tal andra framstående jurister, läkare och socialarbetare.

Rättegångsspelet uppfördes första gången på Viksjö-teatern i Järfälla, som en engångsföreställning, torsdagen den 29 april 1982.

I februari 1983 lade en arbetsgrupp inom socialdepartementet fram rapporten "Kvinnomisshandel. Kartläggning och överväganden" (Ds S 1983: 2). Av denna framgår bla att regeringen i 1983 års budgetproposition föreslagit att 1 miljon kronor skall utgå till insatser för misshandlade kvinnor, främst i form av information och personalutbildning.

Det är först under de senaste åren som problemkomplexet kvinnomisshandel kommit att ägnas uppmärksamhet i Sverige. Det är framför allt på samhällets ledningsnivå som initiativ tagits, medan förankringen och

kunskaper om dessa problem på fältet – med ett fåtal engagerade undantag – är synnerligen svag.

Det ökade privatvåldet, våra attityder och vår oförmåga att handskas med situationer där privatvåldet förekommer, gör det nödvändigt att ta tag i detta stora problemkomplex och söka få till stånd förändringar vad gäller attityd, handlingsberedskap och konkret tillvägagångssätt.

Det tycks i dag finnas en vilja till förändring, en vilja att lära sig och att försöka förstå. Under de senaste 3–4 åren har en hel del debattlitteratur i ämnet Våld mot kvinnor kommit ut. Det finns emellertid för närvarande mycket litet av tillgängligt undervisningsmaterial om tillvägagångssätt vid behandling av problemet privatvåld, mycket naturligtvis beroende på att man tidigare ignorerat detta problem. Kvinno- och barnmisshandel har varit varje familjs privata angelägenhet. Vi vet i dag, att barn som växer upp i familjer där misshandel förekommer kan erhålla allvarliga skador för livet.

Det är mot denna bakgrund Socialmedicinsk tidskrift funnit det lämpligt att försöka ge en första orientering i ämnet för en större läsekrets. Tidskriften har därför samlat en del bidrag i detta ämne i ett särskilt temaNnummer.

Jan Lindberg inleder med en beskrivning av ett autentiskt fall, som belyser åtskilliga typiska aspekter.

Barbro Ottoson, verkställande sekreterare i Socialdepartementets utredning om kvinnomisshandel, ger en sammanfattning av denna.

Bo Brismar redovisar sina erfarenheter från en kirurgklinik och Jan Lindberg ger i sitt bidrag nr två till temanumret anvisningar om hur rättsintygen i dessa ärenden skall utformas.

Endast i ett fåtal fall leder kvinnomisshandel till åtal och rättegång. Britta Bjelle belyser den rättsliga proceduren, de påfrestningar denna ofta innebär för kvinnan och de möjligheter som finns att minska dessa påfrestningar.

Birgitta Alexius ger psykiaterns syn på basen av ett av henne undersökt patientmaterial och Anita Amlén avslutar serien av bidrag med praktiska anvisningar tillämpbara för flertalet av de kategorier vårdpersonal, som kommer i kontakt med misshandelsfallen. Det gäller såväl sjukvårdspersonal som socialarbetare. Det är framför allt kunskap och medvetenhet om problemen som behövs – i förening med lyhördhet och att våga fråga.

Margaretha Herthelius

Gunnar Lindgren

Gästredaktörer för detta temanummer har varit professor emeritus i socialmedicin vid Lunds universitet Gunnar Lindgren, som haft sin verksamhet vid socialmedicinska avdelningen Malmö allmänna sjukhus och vid socialförvaltningen i Malmö samt Margaretha Herthelius lärare och representant för Kvinnohusföreningen i Järfälla.

Register för år 1983 återfinns på mittuppslaget.